

Statisztikai felmérés

Egymillió-hetvenezer gyerek tanul az általános iskolákban

Befejezéshez közeledik a Művelődésügyi Minisztériumban az idei tanév kezdés statisztikai felmérése. Az általános iskolákra vonatkozó adatok már rendelkezésre állnak. Ezekből kitűnik, hogy az ország 5 ezer 351 általános iskolájában egymillió 70 000 gyermek tanul nappali tagozaton. Érdekes, hogy az I. és a VIII. osztályosok száma csaknem azonos: az előbbi 138 714, az utóbbi 138 859. Figyelemre méltó, hogy a tanköteles korúak 98,2 százaléka jár iskolába. Említésre érdemes az is, hogy az I. osztályosok közül 78 000 (56,4 százalék) előzőleg óvodás volt, további 27 000 „újonc” pedig iskolára előkészítő foglalkozáson vett részt.

A felső tagozatos diákok 95,3 százaléka szakrendszerű oktatásban részesül. Minden

100, felső tagozatos órából 74-et szaktanár tartanak. A napközis csoportok száma az előző tanévhez viszonyítva 335-tel emelkedett, s jelenleg 221 000 általános iskoláról gondoskodnak napköziben, ez az összes tanulók 20,7 százaléka.

Szakosított tantervű osztályban csaknem 70 000-en tanulnak. 32 000 nyelv tagozatos, a többi ének-, matematika-, testnevelés szakosított osztályban. A 31 630 általános iskolai tanterem 30,7 százaléka két „két műszakos”, az oktatás. Jelentősen csökkent a 40-en felüli tanulócsoporthoz: az öt évvel ezelőtti 5000 helyett ma már csak 484 ilyen nagylétszámú osztály van. A felsőtagozatosok 4,3 százaléka, az alsótagozaton a gyermekek 16 százaléka folytatja tanulmányait összevont osztályban. 7140 általános isko-

láról gondoskodnak 100 diákonként.

Az idei oktatási évben 63 432 pedagógus tanít általános iskolában. A nők aránya tovább emelkedett, s most 73,8 százalék.

Számottevő eredmény, hogy már csak 190 olyan kültetki tanintézet van az országban, ahol nincs villanyvilágítás a televízió pedig mindössze 133 általános iskolából hiányzik. (MTI)

Téli egyetem

Dél-Baranya híres gyógyfürdőhelyén, Harkányban hétfőn ünnepélyesen megnyílt a „Népek barátsága” elnevezésű III. téli egyetem, amelyet a TIT Baranya megyei szervezete rendez évéről évre nagyobb sikerrel. Európában ez az egyetlen nemzetközi jellegű téli egyetem. Ezúttal hét országból jöttek vendégek, a magyarokon kívül Ausztriából, az NDK-ból, Csehszlovákiából, Lengyelországból, Jugoszláviából és Bulgáriából, összesen százötvenen.

Számítástechnikai kollokvium

Tegnap, hétfőn délelőtt megnyílt meg a Neumann János Számítógéptudományi Társaság szegedi csoportjának tudományos kollokviuma. A háromnapos program keretében elhangzó előadások témája: számítástechnikai és kibernetikai módszerek alkalmazása az orvostudományban és a biológiában.

A kollokvium célja a hazai orvosok, tudósok érdeklődésének felkeltése, a nemzetközi eredmények megismertetése, a számítástechnikai kultúra elterjesztésének elősegítése. Hasonló témájú kollokvium tavaly, 1970-ben volt először. Most 130-150 meghívott 30 előadást fog hallani. A számítástechnikai és kibernetikai módszereknek — a gyógyászatban való alkalmazásukon túl — a kísérletes orvostudományban is egyre növekvő szerepük van. A kollokvium résztvevői az alkalmazásokról és a területéről is beszámolnak. Az előadások egyharmadát a

szegedi tudósok tartják. Bevezetés bizonyítékul a jó kapcsolatnak, amely a matematikai intézet, a számítástechnikai tanszék, és a SZOTE intézete között alakult ki. Vendégelőadók érkeztek Olaszországból, Jugoszláviából, az NSZK, Finnországból, Romániából tudományos intézetekből, a programban az USA-ból megküldött előadás is szerepel.

A kollokvium megnyitóján, a Tisza Szálló koncerttermében, Kovács Kálmán egyetemi tanár, az MTESZ Csongrád megyei szervezetének elnöke és Kalmár László akadémikus, az NJSZT szegedi csoportjának elnöke mondott beszédet. A programban tegnap, hétfőn egész nap előadások szerepeltek. Ma kedden délután kerekasztal-konferencia lesz a számítógépek orvosi alkalmazásairól. A kollokvium holnap, szerdán a déli órákban zárul.

S. E.

A sajtó napja

Hazánk minden száz lakosára 27 napilap, s 50 hetilappéldány jut. Magyarországon 29 napilap, 49 hetilap, 832 folyóirat jelenik meg, a rádióknak két és fél millió, a televízióknak több mint 1 800 000 előfizetője van. Számok, amelyek összehasonlíthatók más, korábbi tényekkel, s levonható belőlük jogos következtetéseként az információk, a tájékoztatás iránti növekvő igény. Ami a sajtó, a hírközlés minden munkatársa számára elismerés és biztatás: kötelezettség. Régen vállalt, de ma is tisztán szívvel vallott elkötelezettség.

Ötvenhárom esztendeje, 1918. december 7-én, programot adó, világos, félreérthetetlen mondatokat nyomattak ki a Kommunista Magyarországi Pártja lapjában, a Vörös Újságban. Az évforduló hosszú esztendőket óta nemcsak az emlékezés, hanem a magyar sajtó napja is. Az elkötelezett sajtó, amely büszkén, s a hű szolgálat elkötelezettségével vállalja magát a szocializmus ügyéért harcolni, a marxista gondolkodás terjesztőjének, az internacionalizmus hirdetőjének.

Ötvenhárom esztendeje, hogy szerény külalakkal megjelent az elkötelezett, a kommunista sajtó a budapesti utcákon, a vidék városáiban és falvaiban, de a szegényes forma nem halványította a gondolatok fényét. A forradalom eszméit szölk a lap hasábjairól az olvasóhoz; munkásokhoz és parasztokhoz, katonákhoz, az értelmiség legeladabb csoportjaihoz. S ezek az eszmék gyújtottak lámpást a Horthy fasizmus sötétségében, a párt illegális és fél-illegális kiadványai, lapjai, folyóiratai, röplapjai újra meg újra tanúsították, hogy az igaz

szó erejénél nincs hatalmasabb. Mi utódok, tollforgató elődeink követői is ezt valljuk. Mindennapos, pihenőt nem engedő, fegyelmet követelő, az elmélyedésre, a téma- és életismeretre figyelmeztető munka és hivatás az elkötelezett sajtó dolgozójának lenni.

A hétköznapi megcsókolt kísérője ma az újság, a rádió, a televízió. Azért is, mert napjaink embere minden elődjénél jobban érdeklődik hazája, s a világ dolgai iránt, de azért is — reméljük, sőt hisszük — mert egyre inkább megtalálja a választ a lapok hasábjain, a rádió és televízió adásokban a benne kavargó kérdésekre, a magyarázatot a gondokra, a bírálatot a melléfogások miatt. Tükröt lát, amely ugyan olykor torzít, de egészében, s legtöbbször a világ, az ország hű képét adja vissza. A kis dolgok, az emlékezés, hanem a magyar sajtó napja is. Az elkötelezett sajtó, amely büszkén, s a hű szolgálat elkötelezettségével vállalja magát a szocializmus ügyéért harcolni, a marxista gondolkodás terjesztőjének, az internacionalizmus hirdetőjének.

Elégedettek lennénk munkánkkal, az ünnep csak szép szavakat tűr meg? Nem. Jó alkalom ez arra, hogy a szerkesztőségekben, így lapunk szerkesztőségében is a sajtó minden munkatársa összegezze, mérlegre tegye, mit sikerült elvégeznie a vállalt feladatokból, s mi az amivel adós maradt. Jó alkalom ez arra, hogy újra végiggondoljuk felelősségünket, azokat a teendőket, amelyeket legutóbb az országos újságírói aktíváerközet összegezett, s ezek nyomán formáljuk terveinket, tetteinket; írásainkat. Nagy ügy szolgáltatásba szegődünk, amikor tollat fogunk. Hiszünk, hogy továbbra is, s még inkább lesz erőnk és tehetségünk a nagy ügyet, a szocializmus felépítését szolgálni.

Képernyő

Henrik és Cini

Nem szokásunk a képernyő címszó alatt színészi teljesítményeket méltatni. Különösen nem, ha az a színészi teljesítmény a színház légkörében született, oda teremtették, s a kamerák általánosan csak szolidabb, szegényebb, viaszos fényű albumot „fuvarozhatják” a nézőnek. Igaz, általában csupán, mert a négyzetcentiméterek optikájára sűrített teljesítmény nem ritkán olyan lényeges mozzanatok, felületek kiemelésére, hangsúlyokra és nagytájakra alkalmas, melyre a színházi látás — a természetesen nélkülözött használati utasítás híján — csak elvétve, rapszódikusán, véletlenül.

Vasárnap este az első világháborút követő évek nagy színházi restaurátorának, a modern dráma egyik úttörőjének, Pirandello IV. Henrikjét közvetítették a Vigaszínházból, felvételtől. A színész, kinek „nevét s hevet” az utóbbi években anynyi változatban illette a szakma és közönség: *Latinovits Zoltán* — ő játszotta a címszerepet, az ő színészi teljesítményéről van szó. A kamara ügyes-ügyetlen szorgalommal igyekezett rendkívül szuggesztív, dinamikus szerepformálásának nyomában maradni (a közvetítést dr. Váradi György vezette), ahhoz mindenesetre eleget, hogy felkeltse az elemény illuzióját. *Hevesi Sándor* színházzal foglalkozó számtalan tanulmányának egyikeben fedezte fel jó szemmel a sokat foglalkoztatott színész csapdáját: önmagát játssza a szerep helyett, vagy más szerepekből

öriz meg sikeres gesztusokat, töle idegen környezetben is előszeretettel használva azokat. Az elfáradásnak ezernyi jegeit jóindulatúan rutinnak, rosszindulatúan modorosságnak nevezik. Hogy ösztönt legyünk, vezető színészeink döntő többsége sem mentesítheti magát a helyi-közzeli modorosságtól: egy-egy jellegzetes arcjáték, tartás, mozdulat szerepek tucatjain kísért végig szinte valamennyiüknél. Latinovitsnál is. Az érték mértéke azonban a megújulási képesség (vagy ahogy *Sztanyiszlavszkij* állította, a színésznek négy-öt évenként el kell feleltetnie, és újratulnia mindent). IV. Henrik paranoid arcában Latinovitsnak egészen új, eddig ismeretlen arcát is felfedezte a néző. A tudatosan felvett balgaság pózaiban az intellektus rendkívül mély emberismeretről árulkodott. Nagyszerű szerep és nagyszerű színész találkozásának kivételes pillanataiban.

A vasárnap esti műsor kellemes zárójátékát a *Zalatnay* show szolgáltatta. Zalatnay Cini szép hangja, érzékeny, közvetlen, rokonszenves stílusa. A fiatal *Sztanyiszlavszkij* Andrást rendező ezúttal is kitért magáért. A korábbi vitától, ám kétségtelenül gazdag leleménnyel összeállított *Kovács* Kati-estje után ismét bebizonyította: van fantáziája a színes, mozgalmos show-hoz. Nyugtázzuk hát örömmel, a szórakoztatóipar minőségéért is történik valami.

N. I.

Országjáró diákok szellemi vetélkedője

Országjáró diákok szellemi vetélkedőjének megyei döntőjét rendezték meg vasárnap délelőtt Szegeden, az Ifjúsági Házban. A KISZ Csongrád megyei bizottságának és az MTS Csongrád megyei tanácsa természetjáró szakszövetségének versenyén a megye valamennyi középfokú tanintézetének diákjai részt vehettek. A vetélkedőt *Oldh* Miklós, a KISZ Csongrád megyei bizottságának titkára nyitotta meg.

A döntőbe hét szegedi, egy makói és egy szentesi középiskola csapata jutott be. A tanulók megadott iro-

dalom alapján adtak számot ismereteikről. Az írásbeli kérdések egy része földrajzi és helytörténeti jellegű, másikat része ifjúságpolitikai ismeretek iránt érdeklődött. A hat legjobb csapat jutott a szóbeli döntőbe, a diákoknak itt általános földrajzi és tereptani kérdésekre kellett válaszolniuk. Az első helyezett, a Radnóti gimnázium csapata, téli jutalomútlán veszt részt Obányán. Második legjobb a Körösi József Közgazdasági Szakiskola csapata volt, a harmadik helyet pedig a gépipari technikum diákjai szereztek meg.

Kóruskoncert

Befejeződött a mai magyar zene hete Szegeden

Munkásokkarok és főiskolai kórusok magas színvonalú szereplésével fejeződött be Szegeden a mai magyar zene hete. A szombati hangverseny az egyetem aulájában elsősorban műsorával propagálta századunk muzikáját — és a visszhangból ítélve Szeged zenekedvelő közönsége szívbe zárt a nagy költemény ihlette zenei megnyilatkozásokot.

A műsor első felében a Szegedi Szövetkezeti Bizottság Enekkara jelentős megerősítésről adott számot lelkes művészkarnagyának, *Váradi Zoltánnak* szuggesztív vezényletével, és *Delley József* kitűnő zongorakíséretével. A zeneszámok sorában *Balázs Árpád* *Zuhogó áradat* kezdetű újdonságára és *Landay Kamilló* *Canzone allegro* (Vidám ének) című zenekarszerű hatására épült művére figyeltünk fel. A Szegedi MÁV Hazánk Munkáskórusa teljesítményével és műsorával egyformán kitűnt *Erdős János* és *Fagler Erika* finom kidolgozású vezényletükkel bevilágítottak a zeneművek mondanivalójába. Megértő partnerük volt a zongorakísérő *Szönye Katalin*.

A Szakszervezetek Általános Munkáskórusa élén ismét dr. *Mihálka György* karvezetőt kell kiemelnünk, aki művészi élményt szerzett *Bárdos Lajos*, *Szeghy Endre* kórusaival és a pécsi *Tillai Aurél* a *Zengő felett* címet viselő népdalcsokrával. Zenekari effektusokat varázsolt

a baranyai folklórdarabjaihoz a zongorán remeklő *Fekete Éva*.

Meglepetés volt a szünet utáni első számban a József Attila Tudományegyetem énekkara, *Szécsi József* kitűnő vezetésével. A számbellel megnövekedett kar tömör hangzása mellett lírai hangulatváltozásaival emelte *Balázs Árpád*, *Bárdos Lajos*, *Sugár Rezső* és *Fasang Árpád* remek opuszait.

Kulturált éneklés, színgazdag intonáció és átélésből fakadó, költői előadás a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola szegedi tagozatában a vegyeskar jellemző sajátosságai. *Vántus István* *Juhász Gyula* *Testamentumára* készült muzsikája a szegedi költőhöz egyre közelebb álló, maj hangú vallomás. Ebben a számban a vezényelő *Delley József* né a legjavát nyújtotta egyéniségéből.

Végül *Kardos Pál* a Tanárképző Főiskola női karával remekelt, és ezúttal olyat nyújtott, amire a tökéletes jelző illik, *Vaszy Viktor* *Három madrigálját Shakespeare* szonettjeire kompozícióban, kóruszerű hangzással és virtuóz technikával ilyen együttessre álmolta. Ez a forró siker títka. *Szönyi Erzsébet* *Canticum sponsae* (Eljegyzés éneke) című műve a madrigálok után alig jelentett problémát a Kardos-együttes számára, és itt még *Veszely Gabriella* tanárnő ragyogó szólója is segített.

Szatmári Géza

A sajtónap szegedi ünnepei

Átadták a megyei tanács és az SZMT publicisztikai díjait

A magyar sajtó napja alkalmából tegnap, hétfőn délután a megyei és a szegedi lapok munkatársai megkoszorúzták *Róza Ferencnek*, a mártír kommunista újságírónak, az illegális Szabad Nép főszerkesztőjének szegedi emléktábláját. Ezt követően az újságíróklubban sajtónapi ünnepség volt, melyen az újságírókon kívül részt vettek a pártbizottságok és a tanácsok, a lapkiadás, a nyomda és a posta képviselői is.

Dr. *Orvold Imre*, az MSZMP Szeged városi bizottságának titkára emlékeztetett meg a Vörös Újság megjelenésének 53. évfordulójáról. Beszélt a kommunista újságírás feladatairól és felelősségéről, s átadta a megyei, a városi és a járási párt-végrehajtóbizottság üdvözlét a sajtó Csongrád megyei, szegedi dolgozóinak.

Hantos Mihály, a Csongrád megyei Tanács elnöke-helyettese ismertette ezután a végrehajtó bizottság határozatát, melynek értelmében a megyei tanács idei publicisztikai díját *Rácz Lajos*, a Csongrád megyei Hírlap főszerkesztője kapta közéleti írásaiért.

Turay Zoltán, a Szakszervezetek Csongrád megyei Tanácsának titkára az SZMT elnökségének döntését ismertette. E szerint az SZMT

idei publicisztikai díját *Sz. Simon Istvánnak*, a Délmagyarország főszerkesztő-helyettesének ítelték oda a munkásságát életével, gondoljaival foglalkozó írásaiért.

A Csongrád megyei Hírlap emléktábláját — Szabó Iván szobrászművész alkotását — a lapnál eltöltött több évtizedes munkásságáért *Lantos Anna* belpolitikai rovatvezető kapta meg. Munkáját, külön jutalommal, elismerésben részesítette a Csongrád megyei tanács vb is.

Szalagon a Sirius

A székesfehérvári Videoton gyárból hétfőn megkezdtek egy új típusú táskarádió — a nagy teljesítményű „Sirius” — sorozatgyártását. Az új táskarádió integrált áramkörrel készül, varicap diódás hangolású lesz és ultrarövidhullámú programválasztó berendezéssel is felszerelik.

A fekete és barna fautánzatú, műanyagdobozos „Sirius” négy hullámsáv vételére alkalmas; a különleges URH-vetelen kívül kell rövidhullámú és középhullámú sávja van, már karácsony előtt megjelenik az üzletekben.